

Чумак Галина Василівна*кандидат філологічних наук, доцент**Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка***Кусяк В.І.***здобувачка другого рівня вищої освіти,**Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка*

ВІДТВОРЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОСТІ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПЕРЕКЛАДІ АМЕРИКАНСЬКИХ ТЕЛЕСЕРІАЛІВ

Вивчення соціолектних форм мови відповідає потребам сучасної лінгвістики, яка розглядає мову в тісному зв'язку з індивідом, його мисленням і світоглядом. У цілому сучасна наукова парадигма базується на принципі відносності кордонів між формами варіювання національної мови, принцип обумовленості мовної диференціації неоднорідністю соціуму доповнюється урахуванням різноманіття соціально-комунікативних ситуацій.

Сленг містить яскраву національно-мовну та соціальну специфіку, тому часто використовується в творах художньої літератури та кінематографу для створення колориту та образності персонажів. Він служить невід'ємною частиною мови і, часто, є одним з основних найбільш проблематичних аспектів перекладу.

Чітко виражений емоційний експресивний стиль у англійській (а особливо в американській-англійській) мові має специфічний, досить неоднорідний прошарок фразеології та загалом лексики, котрий прийнято називати сленгом, котрий застосовується у розмовній мові та є поза звичними межами власне літературної мови. Найбільш важливою особливістю сленгів є властива їм цинічна або груба експресивність, жартівливо-зневажлива образність, презирливий або іронічний відтінок, що вирізняє їх з-поміж подібних синонімічних слів та сполучень слів у літературній мові [1, с. 19].

Проблеми, що виникають при перекладі молодіжного сленгу зумовлені характером контексту; емоційно-експресивним забарвленням та стилістичним відтінком сленгового слова, які необхідно передати, щоб не спотворити задум автора оригіналу; виникненням сленгових одиниць на основі слів літературної мови; необхідністю врахування використання під час їх утворення практичних компонентів значення популярної одиниці сленгу; наявністю еквівалентної лексики в мові перекладу, її специфікою; аудиторією, на яку розрахований переклад; сферою вживання.

Різні аспекти утворення та функціонування сленгу та жаргону у свій час досліджували Е. Патрідж [10], Р. Спірс [11], Т. Траджил [14].

Серед українських науковців дослідженням функціонування молодіжного сленгу та особливостей його відтворення в українському перекладі займалися О. Александрова [1], К. Бондаренко [2], П. Грабовий [3], О. Кондратюк [4] та Л. Ставицька [8] та ін.

Лінгвістична експресивність надзвичайно часто використовується у сленговому мовленні героїв серіалів та анімаційних фільмів. У цих творах режисери та продюсери пропонують глядачу “аудіовізуальний продукт” насичений переживаннями та емоціями. Очевидно, під час діалогів між героями, явище експресивності виникає в результаті реалізації прагматичної функції мови, маючи на меті вираження емоційного ставлення суб’єкта (у нашому випадку – кіногероя) мовлення до об’єкта, про який іде мова, і намагання передати свою думку та ставлення до об’єкта адресату мовлення [6, с. 14].

Розглянемо декілька прикладів із популярного телесеріалу “Надприродне”.

1. – *Wow, why a poop face?*

– *Enough making fun of me.* [12].

У цьому уривку діалогу присутній американський молодіжний сленг “*Why a poop face?*”, котрий в літературній версії означає “Що за невдоволене обличчя?”, іншими словами виражає заперечний подив у словах мовця відносно виразу лиця його співрозмовника, який, у свою чергу, чимось невдоволений. Тим не менш, пропонуємо розглянути наступний варіант перекладу:

– *Ей, що це за незадоволена тика?*

– *Досить мене підколювати*” [6].

Як бачимо, сленг із мови оригіналу було відтворено у цільовій мові як “Що це за незадоволена тика?”, а також було використано сленг “підколювати” вже у другій репліці.

2. – *Hey, check out my totally awesome ninja pencil!*

– *Yeah... no thanks...*

– *Naw, come on...humor me!* [12]

Тут використано фразу *humor me*, що означає “підтримувати щось дурненьке, погоджуватися із ким-небудь у чому-небудь безглуздому, щоб порадувати його” – *ощаслив мене, ну ж бо, заради мене*. Такий сленг був відображений у цільовій мові (українській) наступним чином:

– *Ей, заціни мій відпадний олівець ніндзя!*

– *Емм... ні, дякую ...*

– *Ні-ні, давай же... ошаслив мене!* [6]

Крім того, знову ж таки в українській версії бачимо появу інших сленгізмів, уже українських, а саме: заціни, відпадний. Тим не менш, вважаємо, такий хід в процесі виконання перекладу виправданим, адже він забезпечує належний рівень розкриття персонажу сленгу, у яких перекладачеві довелося відображати сказане без використання українського відповідника до американського сленгу.

У 2001 році Оксфордський словник англійської мови (Oxford English Dictionary) [9] включив цілий ряд нових слів і виразів, які прийшли з телесеріалів і молодіжних журналів та раніше вважалися сленгом і жаргоном. Серед них, зокрема, прийшов із мультсеріалу про Сімпсонів вигук “*D’oh!*”, яким без кінця розкидається Гомер Сімпсон. Це унікальне для англійської мови слово на українську офіційно перекладають по-різному: “*Прокляття!*”, “*От чорт!*” або ж просто “*Д’оу!*”. Гомер використовує його, коли розуміє, що зробив дурість або помилку, або ж сталася якась неприємність. Авторство слова приписують

шотландському акторові Джиммі Фінлайсону, який на одному з телевізійних шоу замість вигуку “Прокляття!” (англійською – *Damn!*), сказав *D'oooh!*, оскільки лягтися на телебаченні було заборонено в ті роки. У Сімпсонах актор, який озвучує Гомера, скоротив його до лаконічного “*D'oh!*”. Вимова слова “*D'oh!*” є торговою маркою компанії 20th Century Fox. Сленг в американській англійській мові у ролі особливого прошарку експресивної лексики такі характеризується певними фонетичними відхиленнями.

Крилатим виразом стала фраза “*I, for one, welcome our new insect overlords*” (“*І я, зі свого боку, вітаю наших нових владик-комах*”), яка прозвучала в серії “*Deer Space Homer*”.

Вигадані слова *cromulent* (із значенням *нормальний, прийнятний*) і *embiggen* (із значенням *збільшуватися, розростатися*), вперше прозвучали в серії “*Lisa the Icopoclast*”, були включені в “Лексикон ХХІ століття” словника Dictionary.com і з'являлися в різних наукових публікаціях.

До числа інших слів, внесених “Сімпсонами” в англійську мову, належали вигук *yoink* і прикметник *craptacular*.

Переклад сленгізмів найчастіше здійснюється за допомогою еквівалентних відповідників, стилістично нейтральних варіантів чи просторіччя. У перекладі сленгу найприроднішим є використання еквівалентних відповідників за наявності їх в мові перекладу. В деяких випадках за відсутності прямого еквіваленту можна обмежитися стилістично нейтральними варіантами, що передають лише загальне значення сленгової одиниці. Якщо розглядати відтворення деяких сленгових одиниць за допомогою стилістично нейтральних варіантів, то слід відмітити, що їх переклад не можна визнати достатньо експресивним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Александрова О.В. Варіативність соціолекту молоді (на матеріалі української та англійської мов). Дисертація канд. філол. наук: 10.02.15, Держ. закл. “Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського”. Одеса, 2015. 200 с.
2. Бондаренко К.Л. Лінгвокультурні особливості українського та англійського сленгу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.17 “Порівняльно-історичне та типологічне мовознавство”. Донецький національний університет. Донецьк, 2007. 19с .
3. Грабовий П.М. Зіставлення англійського та українського молодіжного сленгу в лінгвокультурологічному аспекті.
URL: dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/629/1/Graboviy_Article.pdf (дата звернення: 12.10.2024)
4. Кондратюк О. Молодіжний сленг як мовне явище.
URL: <http://www.ji.lviv.ua/n38texts/kondratyuk.htm> (дата звернення: 13. 11. 2024).
5. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики: посібник. Київ: Києво-Могилянська академія, 2010. 243 с.
6. Надприродне. URL: <https://uaserials.pro/172-nadprirodne.html> (дата звернення: 13. 11. 2024).
7. Сімпсони. URL: <https://simpsonsua.tv/simpsony/> (дата звернення: 13. 11. 2024).

8. Ставицька Л. Словник жаргонної лексики української мови.
URL: <http://ukr-zhargon.wikidot.com> (дата звернення: 10. 11. 2024).
9. Oxford English Dictionary. URL: <https://www.oed.com/> (дата звернення: 11. 11. 2024).
10. Partridge E. Slang Today and Yesterday. New York: The Macmillan, 2007. 476 p.
11. Spears R. A. NTC's Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions. N.Y.: McGraw Hill, 2020. 7 ed. 560 p.
12. Supernatural. URL: https://www.imdb.com/title/tt0460681/episodes?ref_=tt_ov_epl (дата звернення: 05.10. 2024).
13. The Simpsons. URL: <https://www.imdb.com/title/tt0096697/> (дата звернення: 15. 05. 2021).
14. Trudgill P. Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society. London: Penguin, 2000. 240 p.

Чумак Галина Василівна

кандидат філологічних наук, доцент

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Шимків А.І.

здобувачка другого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ БРИТАНСЬКОГО СЛЕНГУ В АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Сленг як лінгвістичний феномен володіє унікальними характеристиками, які яскраво проявляються в кінематографії. Визначити сленг складно через його перетин з іншими мовними одиницями, такими як жаргон, діалекти та вульгаризми. Сленг, як правило, слугує інструментом для вираження неформальності мовлення, що робить його важливим елементом у формуванні персонажів і створенні правдоподібних діалогів [1, с. 33].

Дослідження підтверджують, що використання сленгу у фільмах не лише відображає сучасну мову, але й сприяє створенню соціального контексту, який віддзеркалює класові, етнічні та вікові відмінності персонажів. Висока частота вживання сленгових виразів свідчить про їхню значущість у формуванні автентичної мовної характеристики персонажів, яка відображає культурні та соціальні аспекти сучасного життя. Сленг стає не лише засобом комунікації, а й важливим інструментом, що допомагає передати емоційний колорит та особливості світосприйняття героїв, надаючи кожному діалогу глибини і виразності. Цей багатогранний мовний феномен сприяє створенню більш реалістичних і переконливих образів у кінематографії, збагачуючи їх художній зміст і комунікативну цінність [5, с. 35].

З лінгвістичної точки зору сленг можна вважати сферою мовної інновації, творчості та виразності. Сленгові слова і фрази, як правило, є результатом креативних процесів утворення нових слів, що надають мові комунікативної гнучкості та різноманітності. Важливо відзначити, що сленг може містити